

Ime predmeta 1	ZBIRKA MINERALOV IDRIJSKEGA RUDIŠČA
Ime predmeta 2	/
ID številka / EŠD	002.9.Idrija
Upravljavec	Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija, Bazoviška 2, 5280 Idrija
Lastništvo	Javno
Lastnik	Republika Slovenija
ID številka / EŠD	
Klasifikacija dediščine	Rudišče

OPIS

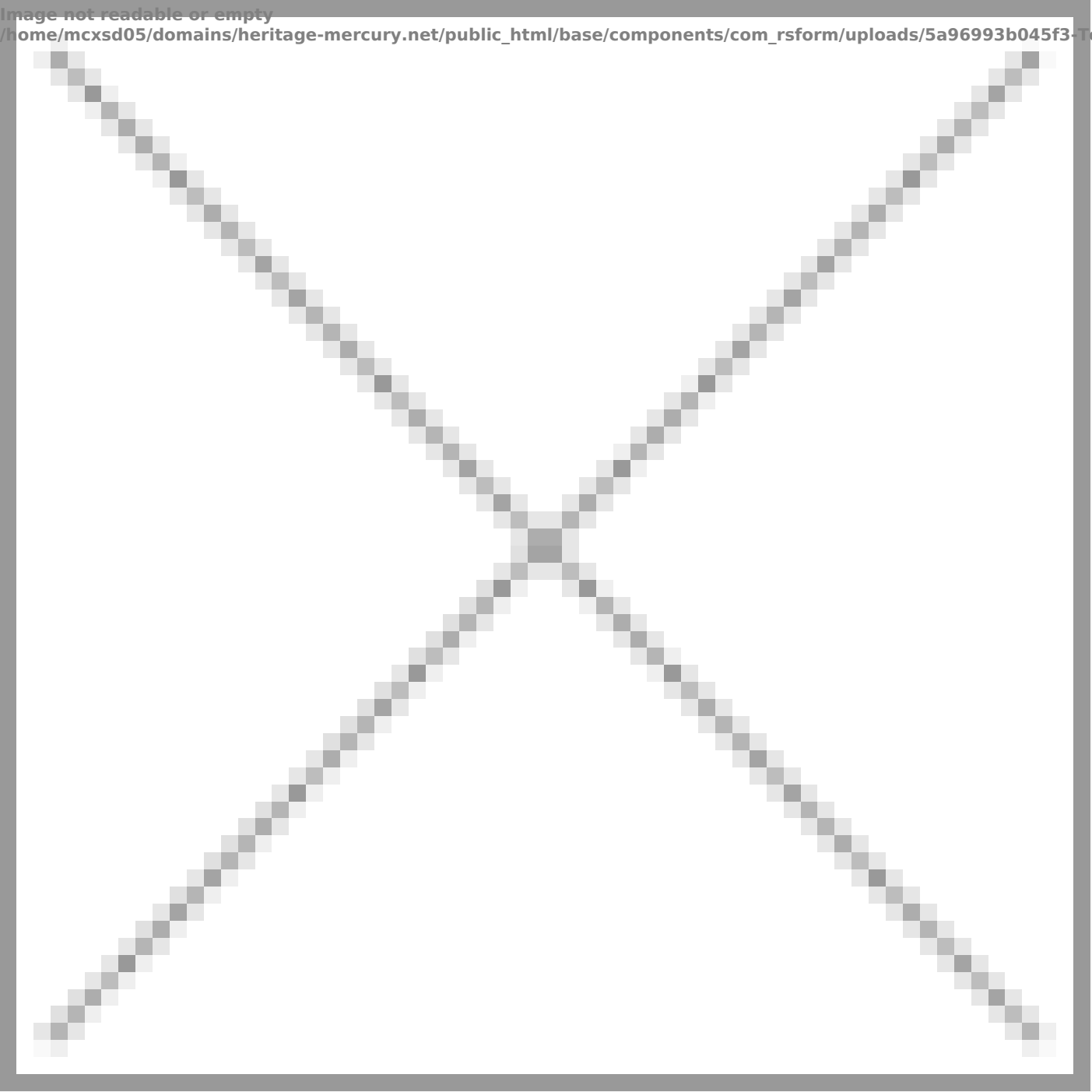
Kratek opis	Zbirka mineralov idrijskega rudišča obsega xy vzorcev. Zbirko sestavljajo vsi pomembni minerali – primarni in sekundarni, idrijskega rudišča. Posamezne vrste mineralov so različnih pojavnih oblik. Dobimo jih v žilah, votlinicah, razpokah, pogosto izraščajo iz podlage in oprhih. Posebnost zbirke so kristali cinabarita in metacinabarita, idrialit in kapljice samorodnega živega srebra, ki so najpogostejše v karbonskem skrilavem glinavcu. Nekaj vzorcev mineralov je prerezanih in poliranih.
Mere	
Materiali	Minerali (primarni: cinabarit, markazit, pirit, sfalerit, dolomit, kremen, kalcit, metacinabarit, fluorit, kaolinit, pilolit;

sekundarni: epsomit, melanterit, sadra, limonit, bitumen, idrialit.

Datacija /

Avtor / Proizvajalec /

Slikovne priloge

Prvotna raba

Idrijsko rudišče je monometalno in monomineralno, saj v ekonomskih količinah najdemo samo mineral cinabarit in samorodno živo srebro. Sicer pa je bilo v rudišču najdenih 25 različnih mineralov. Nekateri so pogostni, drugi so zelo redki in predstavljajo le mineraloško posebnost. V različnih količinah se pojavljajo na vseh kamninah, ki jih najdemo v rudišču. Pojavljajo se v obliki masivnih plasti (cinabarit), žil, skorij, prevlek, oprhov in posameznih kopuč in kristalov. Zelo redek mineral je metacinabarit z enako kemično sestavo kot cinabarit in kristalizira v drobnih črnih kubičnih kristalih. Mineraloška posebnost je zelen idrialit, izredno redek mineral organskega nastanka, ki ga je Janda leta 1892 prvič opisal in ga poimenoval po Idriji. Cinabarit spremljajo minerali dolomit, kremen in kalcit. Zelo pogost in značilen sekundarni mineral idrijskega rudišča je epsomit, ki ga je leta 1761 prvi opisal Joannes Antonius Scopoli.

Sedanja raba

Vzorci mineralov se ohranjajo, varujejo in prezentirajo kot pomembna naravna dediščina idrijskega rudišča, z izjemnimi univerzalnimi vrednotami. Zbirka zaokroža spoznanja več generacij geologov o nastanku in razvoju idrijskega rudišča, ki je mnogim raziskovalcem pomenil poseben izziv. Predstavlja svojstven »arhiv« zemlje, saj so bile vsi minerali izkopane v idrijskem rudišču in shranjene. Večji del zbirke je razstavljen in na razpolago raziskovalcem v upravnih prostorih CUDHg v sklopu jaška Frančiška. Opisani primerki so večinoma na ogled v vitrinah. Preostali pa so shranjeni v predalih pod razstavnimi vitrinami. Vzorci se lahko uporabijo tudi za občasne razstave in druge različne oblike promocije dediščine živega srebra.

Prvotna lokacija

Idrijsko rudišče

Sedanja lokacija

CUDHg (Rudniška geološka zbirka), Bazoviška 2, 5280 Idrija

STANJE OHRANJENOSTI

Zgodovina opravljenih posegov

Vzorci so primerno ohranjeni. Dodatni posegi niso potrebni. Varovanje v prostoru je urejeno.

Sedanje stanje

dobro

Potrebni ukrepi

Redno obdobjno vzdrževanje.

DOKUMENTACIJA

Naslov / zbirka / povezave itd., kjer so dostopne podrobnejše informacije

- Inventarna knjiga CUDHg;
- Čar, Jože. Rudniška geološka zbirka: Seznam in opis vzorcev. Rudnik živega srebra Idrija, 2003, str. 1–122, [gradivo se hrani v arhivu CUDHg];
- Drovenik, Matija, Čar, Jože, Strmole, Dragica. Langobardske kaolinitne usedline v idrijskem rudišču. Geologija, 18, 1975, str. 107–155;
- Drovenik, Matija, Dolenec, Tadej, Režun, Bojan, Pezdič, Jože. O živosrebrovi rudi iz rudnega telesa Grüber v Idriji. Geologija, 33, 1990, str. 397–446;
- Drovenik, Matija, Mlakar, Ivan. Strukturne in genetske posebnosti idrijskega rudišča. Geologija, 14, 1971, str. 67–126;
- Schrauf, Albrecht. Ueber Metacinabarit von Idria und dessen Paragenesis. Jahrbuch der k.k. Geol. R.A. 41/2 (1891), Wien 1892, str. 349–400;
- Vidrih, Renato, Mikuž, Vasja, Peljhan, Martina, Klemenčič, Tomaž. Minerali idrijskega rudišča. Proteus, 57/7, 1995, str. 269–276;
- Vidrih, Renato, Mikuž, Vasja. Minerali na Slovenskem. Ljubljana : Tehniška založba Slovenije, 1995;
- Rečnik, Aleksander. Minerali živosrebrovega rudišča. Ljubljana : Institut "Jožef Stefan"; [Salzhemmendorf] : Bode,

2012.

Izpolnjevalec Mestni muzej Idrija

Izpolnjeval je Miha Kosmač

Datum objave 27. 2. 2018

Datum urejanja Never
